

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

По виборах.

(Надіслана стаття).

Минув горячий час, устав горячковий рух, скінчив ся непевний час ожидань, надій, комбінацій і обчислень. Прийшов день політичного жнива і приніс нам вислід нашої народної самосвідомости, нашої політичної зрілости та житєвої енергії.

Вислід сегорічних виборів соймових в днє нас дуже поучаючим, хотий не конче відрадним. Загально порівнавши число послів з попередного періода (15), з числом, в яким увійдуть рускі послі до слідуєчого періода (13), виходить, що Русини стратили два мандати. Однак коли возьмемо на увагу сей шал шовінізму, до якого польска праса і польскі верховоди довели цілу польску суспільність на Руси, то сю малу страту назвемо хіба «щастєм в нещастю».

Гірше стало ся, що три рускі мандати відпадають на москвофілів. Є се страшне тemento для теперішних націонал-демократів, що не годить ся торгувати народними сьвятощами, принимати у народний табор зрадників та перебіжників. Отвертий ворог є сто раз безпечнійший, чим такий хитрий а скритий «свій» — непримиримий зрадник. Не лише трєх москвофілів завдяки консолідації увійшло до сойму, де їх не було зовсім, але в кількох повітах москвофіли позискали перевагу над народним кандидатом, хотий не вийшли побідно з виборчої урни, а ще в деяких они розбили рускі сили, збаламутили руского виборця і цілу виборчу акцію звели до т. зв. «рускої політики», с. є. спорів за азбуку, сло-

ва, назву і такі другі дрібниці, відвертаючи увагу загалу від головної справи виборів.

З того видко, як крайне перфідно поступали собі москвофіли супротив своїх союзників, націонал-демократів. Бо коли Романчукісти тим самим, що признали «Галічаніна» з єго львівским штабом і кількома провінціональними експозитурами рівнорядною народною партиєю і заключили з ними консолідацію, дали москвофілам спроможність піднести ся зі своєю упадку на стілько, що позискали недавно мандат в державній раді, а тепер аж три в соймі, то здавало би ся, що бодай з куртоазії сі москвофіли бодай якоюсь толеранцією відвдять ся націонал-демократам.

Але вийшло зовсім противно. Сам Романчук не сьмів навіть нігде поставити своєї кандидатури — доробив ся! — Окуневський перенав в трєх округах, в иньших повітах подіставали народні кандидати сьмішно мале число голосів, бо твердь апатично відтягнула ся від виборів, а в деяких, як в Бережанщині, Сокальщині, Белзкім, Калушчині підняли отверту борбу против народовців. Великодушний примір патріотичної безкорисности і пожертвованя дав в белзкім повіті о. Киприян, який в послідній хвилі супротив затій москвофілів зрік ся своєї підготованої з таким трудом і заслуженої кандидатури на річ безбарвного, а тим самим пожаданого москвофілам о. Мазикевича, який і вийшов послом — не кандидувавши.

Щирих патріотів руских наповнив відрадою поновний і такий сьвітлий вибір пос. Барвіньского, без апробати народного комітету, против старань «Русскої Ради»,

мимо інтриг о. Тянякевича та наперекір польским шовіністам, які раді би були засьпівати єму «requiescat» за знамените виступленє в соймі в обороні руских інтересів і проголошенє сецесії руских послів з сойму в виду затій польскої гакати. Вибір п. Барвіньского нехай навчить всіх руских політиків, що правдиві заслуги, невисипущу діяльність і сталість засад руский нарід уміє відрізнити від політичних зделок, войованя фразами, кандидатскої ліцитації і дньвникарскої реклями «патентованих».

22)

Наталь Вахнянин.

Причинки

до історії рускої справи в Галичині в літах 1848—1870.

Розпочинаючи розправу сказали ми, що не будемо єї операти на теорематах, а просто на фактах, належачих вже ниньки до історії. Фактами сими були меморіяли, висилані від часу до часу нашими «заступниками», або по нашому названю, «рутенцями» до поодиноких міністерств від 1848—1871 р. Щоби нас не посуджено о несвідомість річи або односторонність, наводили ми повисші меморіяли або в цілости в вірнім перекладі, або виймали з них що найголовнійші і найважнійші уступи. По кождім наведеном меморіялі робили ми лишень ті заключеня, які давали виправдати ся з тихже основ яко преміс. І до яких же заключень прийшли ми? До тих, яких сподівали ся, кажучи в першій статі розправи, іменно, що ми з нашою політикою добороли ся по 23 літах до того, що ниньки так, як в

22)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хроніка з давноминулого).

Х.

Час ішов; Одинець жив в Воскресенському в Искри неваче дома: слухав «Историю Русовъ»; ходив по сему з Искрою, заходив з ним в хати селян, спостережав їх побит і сьвітотгляд; рівняв життя їх до минулого, на скільки відів і тямив останнє.

Під кінець жовтня, саме на настаття занегодилось, кілько дньв йшов холодний осінній дощ; улиця поняла така грязюка, що годі було й думати виходити; треба було сидіти в хаті.

Искра дочитав Историю, загорнув книжку і журливим голосом промовив.

— Так то колясь жили наші діді і пра-діді. Може воно де в чому й не було ладу, а гадаєш, то й потягне тебе до старовини.

— Гірше стало?

— Як на кого...

— Простим людям?

— Теж не скрізь однаково: де гірш, а де й нічого. Одначе, як я помічаю, дак за моєї пам'яті люди, найначе козаки почали убожити. Окружні да нові суди і козаків і людей і панів

допикають; хабарі і ябеда розплодили ся вже занадто. Воно то сказати правду, дак ся болячка з давних даєн шажем точить наш край, та всеж таки колись було все в такій мірі; а тепер... доступим, там і плати хабарників, сьютяг і ябедників розплодило ся і не сказати скільки. Якось так, що усе життя, на Україні повяла каламутна топя і мабуть не спинить її м'яка гребля.

— А якже видатнійші осьвічені люде, поміщики?

— Деж вони у нас? Десятьох не набереш на губернію; тай чого варта сама осьвіта, коли її заливає та мутна вода, в якій тепер кожен пійде піймати, коли не яку добру рибу велику, дак хоч вюна або рака!... Добре таки знати, що усе йде на гірше, і на ліпше надії нема!

— Не кажіть так, з запалом перебив його Одинець; сього не може бути; поступ людський не спинив ся і не спинить ся; хоч в які лабеті нехай його беруть, а він, як той дим, знайде собі щілину. Без надії жити не можна...

— Поступ, кажеш ти: гм! поступ звісно... але от будемо у суді, дак сам побачиш на власні очи, хто і куди веде поступ нашого краю... Поступ... На око хіба... Старих людей тепер коліном видусить вивихають; сажаять танцюристів, о таких війскових, як Береза, ну і хвалять ся — гукають, що мовляв, повіт наш чистить ся, ветош зникає а натомість закрашують його нові люди... А ті «нові», коли хоч, дак старійші з нас старих... Може я так суджу, через те, що

й сам чоловік стар... да от бачити-меш на власні очи; і чути-меш на власні уши...

Не сама проста цікавість, а щира допитливість молодого ума і сьвіжого серця, бажання усе знати, про все довідати ся, примушувала Одиця заводити річ про життя панів, а ще більш про життя, сьвіт, лад і потреби просто-го народу, з кожним, від кого він сподівав ся почути добре і щире слово і з ким балакати щиро він уважав безпечним. Річ усім відома, що вкінці 40-ових років і з самого початку 50-их років зі словом треба було вельми стеретти ся.

Дак ото заводив Одинець річ і з дідом Хоружим. Треба сказати, що Хоружий не був крєпаком. Батьки його — козаки; коли він лишив ся сиротою підлітком, якийсь панок Венецький підвернув був його в крєпацтво і записав в «ревизию»; але він потім відпозивав собі волю і з того часу, як жив в Искри, дак і не відходив. Властиво був він не Хоружий, а Гармашенко; Хоружим прозвав його Искра і те привіще так до його пристало, що в селі ніхто й не знав діда інакше, як Хоружий.

Зпочатку дід озирав ся в розмові з Одицем. Спитає його Одинець — як на його думку: чи гіршає, чи ліпшає людине життя? дід не охочо на те:

— Не можна того знати... Мені в Искри добре, а помру — він мене й поховає.

Перегодом, коли він добре спізнав Одиця, він балакав з ним вже щиро, не приховуючи своїх думок, і говорив:

1848. році вільно нам онять домагати ся признання народови нашому его прав народно-політичних, або що ми через «рутенську» політику добороли ся до зера.

Дальше сказали ми, що огляд політики «рутенської» буде мати для нас той хосен, що, поставивши собі ясно перед очи, о що, і скільки разів ми у центрального правительства домагали ся, і увидівши, що се центральне правительство кожного разу, по кождім меморіялі, казало вертати нам з порожнім мішком домів, ми чей по 23-літнім досвідченю прийдемо до переконання, що треба нам з політикою завернути на иньші стежки. Хосен той ниньки дійсно вже маємо, бо не лишень ч. читателі «Основи» боронять програми 30 послів наших — осягнення рівноуправненя в дорозі конституційній — але і ті, що коли писали ся панеґірики для найновішого меморіялу «Ради рускої львівської» до міністерства гр. Гогенварта і сторонництва централів в радї державній, і ті панеґіристи ударили ся в наших дних в груди і сказали виразно: «Нам не поможуть ніякі меморіяли ані Denkschrift-и!»

Понеже сі послідні слова були виречені в «Слові» з 14. (26) липця с. р., яко органі «рутенців» від св. Юр., то ми в повнім праві, сказати ниньки, що програма «Основи» приймала ся уже у нас, побідивши противну програму, жебраня ласки у центрального правительства або ради державної. Ми побідили! а побіда ся нам тим милійша, що до неї дійшли ми без пролїтя крови, без терроризма і інтриґ, а простою дорогою переконуваня і доказаня на підставі фактів.

Коли «Слово» докорювало нам з поводу нашої програми, яким-то відступництвом від народу нашого, польонофільством або продажностю, то сей докір трафляє ниньки вже его самого, бо «Слово», почавши від 14. липця 1871. р. що-до погляду на досихчасову політику рутенську, стало ся нашим одномишленником, не хочемо казати — президентом. Дасть Бог, і другі погляди наші на другі річи падуть не без овоців на Галицку ниву, бо правда перемаже всяку неправду.

Алеж вернімо до предмету, а предметом нашим буде ниньки короткий ізвід всего, що-до тепер, в попередних артикулах було сказано.

І так почавши від 1. жовтня 1850. року до наших часів списали «заступники» наші 15 меморіялів.

В сих меморіялах просили:

1. О наданє деяким урядникам-Русинам виспих становищ;
2. о введенє языка руского до шкіл, урядів і судів;
3. о зрегульованє сервітутів;
4. о підвишенє дотації сьвященикам сільским;

— Не ко добру воно йде; сутяжно людям стає.

— З чого ви, діду, таке виводите?

— Та хоч би з того от, що більше вольних людей в найми йде; більш стає людей голоручних, без ґрунту; хозяїм в найми не піде. Колись у людей було більше надії на ліпше; в найми — вела людей надія заслуженого збити ся на власний ґрунт, на хату... Сказано правду в письмі: «постав мені хаточку з лободи, а в чужую не веди...»

— А тепер, діду?

— Тепер стільки наймитів, що хоч греблю гати; а до того земля і видорозшає, а плата за найми наче замерзла.

— Чогож земля дорозшає?

— Людей множить ся, а займанщини нема; пани всі землі позаймали. І як воно так стало ся, що у панів більш землі, ніж у людей? От сього вже я не тямлю. Аж люде жили на сьвітї попереду панів; земля тоді була вольна, бери, займай — скільки хочеш. Ну, я розумію, що наші люде не заздри; займали землі скільки, скільки хто спроміг ся обробити та що там треба було на випас. А тепер звісно, що не за нас, а за дідів, чи за батьків — де не взяли ся пани і чудне діло займанська земля понерескакували до їх. Не тямлю.

(Дальше буде).

5. о відступленє права накладу і розпродажі учебників руских для шкіл народних Інституту Ставропигійскому;
6. о організацію гімназій в східній часті Галичини;
7. о зложенє комісії для укладаня учебників руских;
8. о ревізію і випечатанє руского перекладу загално горожанського закону;
9. о зложенє тревалої комісії до перекладаня всіх законів;
10. о стипендії для рускої учащої ся молодіжи;
11. о поділ Галичини політичний;
12. о справедливише перепроваджуванє виборів до сойму кравого;
13. о зміну ординації виборчої;
14. о ерекцію владичого престола в Станиславопї;
15. о зрівнанє норм інвентарних;
16. о заведенє языка руского в урядах поштових;
17. о вибудованє дому капітульного у Львові;
18. о заведенє інфулатур при обох крилосах;
19. о написи рускі по городах і селах;
20. о реорганізацію урядової часописи львівської;
21. о наданє митрополиті достоїнства тайного радника;
22. о підвишенє дотації суфраганови львівскому;
23. о зрівнанє материяльного биту парохів львівських;
24. о дефінітивне обсаджєне деяких катедртур;
25. о перенесєнє деяких Русинів-урядників з західної у східну часть Галичини;
26. о перенесєнє деяких урядників з східної у західну часть Галичини, і другі поменші річи, про котрі «заступники» звичайно ізустно з пп. міністрами пересправляли.

(Дальше буде).

Замах на президента Мек-Кінлея.

Замах на президента Сполучених Держав виконано в Буфальо на площі все-американської вистави. Президент звиджував як-раз галю вистави музичних приладів. В честь президента відбула ся там музична продукція. Безпосередно після сеї музичної продукції, коли Мек Кінлей розмовляв саме з презесом вистави, приступив до президента якийсь на чорно одітий чоловік і немов хотів его повитати.

Мек Кінлей подав ему руку, як всім другим, а чорний чоловік стиснув єї лівою рукою і уклонив ся чємно. В сій хвили підніс револьвер в правій рудї, в якій держав его під завиненою хустиною, і випалив до президента. По вистрїлі запанувала страшна тишина. Президент оглянув ся махнально і цофнув ся на крок, збїлд і усїв на крісло, закриваючи лице руками.

Найблизші з окруженя розвняли ему сейчас камізолюку. Секретар кликнув з острахом:

— Пане президенте, ви ранені!

— Ні, мені здає ся, що ні — відповів президент, але в кождім разі мене влучено.

По хвили додав:

— Прощу не прибільшувати, коли повідомите мою жену про сю подію.

Безпосередно перед замахом панував дуже сердечний настрій між присутніми. Хотяй в окруженю президента находило ся кількох урядників тайної поліції, то не підпринято жадних мір остоорожности. Публика густим, широким колесом окружила популярного президента, підносячи оклики на его честь, а він очивидно був дуже урадований сими проявами привязаня. Тим більше роздражненє запанувало тепер між публикою. Кинули ся на убійника, щоби его злихувати. Женщини і діти викрикували і проклинали душегубця. Двох урядників тайної поліції кинуло ся на него, щоби его розброїти, але він вирвав ся їм з рук і стрїлив ще раз до президента. Другий стрїл поцілів Мек Кінлея в ліву грудь, але так слабо і поверховно, що президент сам зміг виняти кулю.

Поліція заледви могла видерти убійника з рук обрешеної до живого публики. Обдертого

і покровавленого заведено его на поліцію. Там візнав зразу, що називає ся Німаном, відтак сконстатовано, що его імя є Лев Чолґош, уроджений в Детроа, як каже, з польско-німецких родичів. Говорить знаменито по анґлійски і признає ся до анархістів, однак перечить рішучо, немов би его замах стояв в звязи з їх організацією. Чолґош є рослим муциною, на 5 стїп 9 цалів і має 28 літ.

Ранного президента занесено до шпиталевого бараку на виставі і там окружено его старанною лікарскою опікою. Першої кулі, яка перешла живіт і застрягла десь в глибині, не могли виняти і зашили рану шовком. Бюлетини, які приносять телеґрами, звучать зглядно корисно. Президент лежить спокійно, відзискав притомність духа і в его стані не слідно жадного погіршеня. Один з пильнуючих президента лікарів висказав ся, що коли до 24 годин не наступить закаженє крови, то тоді можна буде сказати, що стан здоровля президента є знаменитий. Едісон прислав з Нового Йорку знаменитий рентґенівський апарат і з его помочю сконстатовано, що куля не нарушила жадних шляхотних внутрених частий, хотяй перебила обі стїни жолудка.

New York Herald доносить навіть, що лікарі уповажили віцепрезидента Розевельта, повідомити провідників сторонництва, що Мек Кінлей вилічить ся з одержаних ран. В цілій північній Америці запанувало велике обурєнє на анархістів. В Чикаґо арештовано 6 муцин і 2 женщины, задля підозріня, що они співвинні в замаху на президента. Всі дневники висказують глибоке обурєнє з причини замаху, жадають відповідної кари для справді і строгих заряджень против анархістів. Після теперішного закона, який не робить ріжницї між замахом на президента а на приватного чоловіка, на случай виздоровіня Мек Кінлея одержав би Чолґош найвише 10 літ вязниці.

Всі держави і їх короновані голови поспішили з висказами співчутя для американського президента. З Копєнґаґи доносять, що звістка про сей атентат викликала в царській родині велике вражєнє і є дуже правдоподібним, що цар амінять свої плани подорожі.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві вторник: гр.-кат. Мойсея преп., Августина; рим.-кат. Пульхерій. — В середу: гр.-кат. Ускіновєнє Йоана; рим.-кат. Гіацинта.

— Цифри говорять. До І класи гімназійальної в Станиславопї вписало ся 45 руских школярів. З давних лишило ся 7, разом 53. Наколиб в Станиславопї була руска гімназия, згаданє число певно би подвоило ся, як по других руских гімназиях сего року. Та як-раз того боять ся сердешні опікуни *poszciewego ludku ruskiego*.

— Сокальські «національні демократи». В справозданю з діяльности товариства «Просьвіта» за 1899. рік читаємо ось що: «Філія в Сокалі. Отворєна дня 17. мая 1898 при нагоді сьвяткованя 50-літнього ювілею знесєня панщини і національного пробудженя галицких Русинів. Сі перші збори були численні, а вибраний на них виділ уконституував ся зараз в сей спосіб: Головою став о. Смулка з Угринова, заступником голови др. Мирон Яюс, касиром др. Евґен Петрушевич і др. На тім і скінчила ся вся діяльність виділу, а Головий Виділ «Просьвіти» помімо накликуваня і висланя спису всіх членів «Просьвіти» в повіті, як і спису читалень «Просьвіти» не міг спонукати філіяльного виділу до ніякої роботи. Читалень «Просьвіти» є в повіті 14, маленьке число супротив 52 «кулук рільничих», хотя Русинів є там майже чотири рази тільки, що Поляків. Жаль великий, що руска інтеліґенція показує ся так байдужною тим більше, що руске селянство і міщанство в тім повіті є і досить осьвідомленє і досить заможне». Таке стоїть дословно не в «Dziennik-u polsk-im» і не в «Галічанїні», але у книжочці «Просьвіти» ч. 238 на сторони 22. Се як-раз «патентовані» патріоти! Се не першина в нас, що до праці для добра народу нема ні часу, ні змислу, ні охоти, але сіяти ненависть для особистої амбіції є кому і на те все найде ся час...

— Бурси в Станиславопї. (Допись). Бурса філії руского Товариства педагоґічного в Станиславопї заложена в верєсни 1899. р. містила ся в домі, закупленім ВПрєосьв. Митрополитом Шенциком і подарованім під церков духовної семинарії (під числом 15 при улиці Ляповій) до 15. липня 1900. Тоді заносило ся на будову семинарії, тому прокуратория скарбу судово випо-

вила се помешкане Бурсі. Лише даровому відступленню помешкання треба завдячувати, що Бурса могла вже тамтого року стати отвореною — і на перший рік свого існування дати приют 24 вихованкам.

В недостатку власного дому, як і дарового мешкання управа Бурси була в не малім клопоті, що в браку хати почати з Бурсою в другім році. Властители домів неродо винаймають мешкання для Бурси, а ту 38 хлопців подало ся на сей рік в конкурснім речинці, та ще зголошують ся родичі, ведені довірем до управи як і потребою опіки для своїх дітей. Тож виділ філії в виду того винаймив на два роки при улиці Липовій ч. 45 дім о шести кімнатах і 2 кухнях за ціну 514 зр. на Бурсу і примістив там 28 вихованків лише таких, що платять. Се подає ся до відомости передовсім доокрестних Русинів Станиславова, щоби зволили Бурсу Товариства педагогічного своїми жертвами спомогати, аби було чим оплатити винайм, та складати жертви на будову власного дому, і на удержане бідніших а способних і добрих учеників.

Братство св. Николая при катедрі приймало сего року 50 вихованків до своєї Бурси під зярядом о. Семенова.

Товариство Руских Женщин в Станиславові удержує інтернат для дівчат-Русинок в домі ч. 45. при улиці Казимирівській винайтім за 800 зр. і має 16 учениць.

В домі фундації ім. Осостовича при ул. Заболотівській ч. 15. під управою Калітули а зярядом СС. Василянко знаходиться також Інтернат для руских дівчат числом 23. Дівчата з обох руских інтернатів ходять до шкіл міських польських. Інвокинь Василянко в дівочім Інституті ім. Осостовича після шематизму з 1901. р. є 7, 3 сестри і 4 кандидатки.

— **Руска гімназія в Коломиї** вже побудована і віддана до ужитку. Новий будинок получений зі старим гімназіяльним будинком, який рівночасно відновили і де містяться польська гімназія. Як звісно, коломиїська гімназія знаходиться в дуже догіднім місці, в осередку міста, окружена спорим огородам і положена при тихій, негамірній улиці. Новий будинок рускої гімназії визначує ся викінченням і догідністю шкільних убіакацій. Будову провадив п. Феліціян Баян, архітект зі Львова, на повне вдоволене правительственої, будівничої комісії. Як зачуваємо, п. Баян одержав в Коломиї ще кілька більших підприємств, між иньшим відновлене біжницькі і намірив стало осісти в Коломиї, де при зростаючій будівляній руху справді дає відчувати ся потреба солідного і рутинованого архітекта.

— **3 судових кругів.** Засягнувши інформації а безпосередного жерела, потуємо з приємністю, що дисциплінарку супроти судії д-ра Ф. Евина в Угрові виточено з причини мнмих агітацій виборчих, а не якихсь надужуть судії, котрі могли принести кривду доброму імені д-ра Евина. Рівнож мильно донесено нам, будьто би причину дисциплінарки можна приписати начальникови суду, чоловікови знаної, незвичайної чесности, добрячости і щедрости, котрий ніколи з певности нікому і злого слова не сказав. Дисциплінарку споводовали ті приятелі судії політичної і неополітичної натури, яких кожний безсторонний а безглядний судия в Галичині мусить мати.

— **Нові церкви.** В Білім Камени коло Бродів, декавата олеського, побудовано заходами місцевого свьященика о. Н. Копача та добровільними датками чесних міщан величаву муровану церкву коштом 60.000 корон. — В Бережанах і в поблизькім селі Лісниках, старанем і заходами оо. декана Теодора Кордуби і Григорія Дичковського, є вже на укінченю зверхнім дві прегарні нові церкви, а особливо городска церкву в Бережанах в самім ринку.

— **Руска Бурса в Бережанах.** При відбутих зборах Рускої Бурси вибрано головою о. шамбеяна М. Соневіцкокого, заступником сов. А. Таянчкєвича, касиєром п. В. Мельника, секретаром о. І. Кузіва, виділовими д-ра Чайковського, о. декана Кордубу, о. Макогоньського і иньших. Завідателем Бурси став на дальше о. катехит І. Застирець.

— **Красва шкільна рада** ухвалила на засіданю дня 29. вересня с. р.:

іменувати учительку Марию Гермакєвну помічн. учителькою гімнастики в жіночій семінарії учительській у Львові;

іменувати в народних школах: Вол. Сускокого управителем 2-класової школи в Фриштаку; Вол. Гавроньського і Кар. Влодарчика старшими учителями 4-кл. муж. школи «на Гарбарях» в Перемишлі; Бол. Страку управителем, Мар. Кучинську і Теоф. Тенчарєвну старш. учительками і Алекс. Шульцову мол. учителькою 4-кл. жіно. школи «на Гарбарях» в Перемишлі; Йос. Чеховського управителем 2-кл. школи в Кшишковіцях; Мар. Франкевича управителем 2-кл. школи в Цівкові; Ап. Сьвійонтковску старш. учит. 3-кл. школи в Іввальді; кс. Теоф. Недільського учителем рим.-кат. релігії 5-кл. муж. школи в Раві; Вит. Сосняка старш. учителем в Дубниках; Брон. Яворчиковску мол. учит. 4-кл. шк. в Під-

камени; Ад. Сломку управителем 4-кл. шк. в Тартакові; Анд. Милівку старш. учителем 5-кл. школи в Тичині;

управителями 2-класових шкіл: Ів. Кубєтєюса в Стрептові, Пав. Кірчова в Струтині нижнім, Март. Пастерчика в Бруцках, Мик. Єндрусяка в Шимбарку, Ігн. Созаньського в Чорнокинцях малих, Мих. Ляхмана в Брисках;

молодшими учительками 2-кл. шкіл: Іанд. Шпрінгвальдєвну в Товмачі, Ядв. Гєдройц в Пшишові камеральнім, Ол. Пташкєвску в Ритрі; затвердити в учительськєм званю д-ра Тадея Вишнівського, учителя III гімн. у Львові і надати єму титул профєсорє;

визначити Івана Сквороньського, управителя 5-кл. шк. в Монастирських, на другого представителя учительськєго званя до шкільної окружної ради в Бучачі.

— **Крадіж в банку Йонаша.** Вночі з суботи на недєлю сповнено значну крадіж в банківім домі п. Йонаша, при ул. Кароля Людвика у Львові. Злодій, а може їх було кількох, дістав ся до пивниці під банком і звідтам вибитим отвором вліз до кантору. Ту засьвітєв собі електричну лампу, видєр три замки з-вертгаймєвської каси і найшов ся перед скарбами. Срібло, що лежало в касі, видало ся єму мабуть тяжким, бо забрав лише паперові гроші і золото. Після обчисленя п. Йонаша з суботи вечером, злодій забрав 1.162 рублів в паперах і 425 в золоті, 20 штук дукаєтєв, 220 франків в золоті, 10 фунтєв штерлінгєв, 89 долєрєв і 3.948 корон і 3 сотики; купонєв на 669-22 кор., 2 книжочки Шадєничої Каси виставленє на імя Германа Датгєра на 10.000 корон і вартєсні папєри. Загалом украв 80.000 корон. По сповненій крадіжє злодій умив собі руки, обтер одним з ручникєв, а в другий мабуть обвинуєв гроші і вийшов тою дорогою, що нею вийшов. Крадіж замєтила служниця в недєлю о 8. год. год. рано, коли прийшла до кантору замєтати. Зярядженє слїдство не викрило злодіє; найдено лише в пивниці приладє до розбиваня каси, як долота, шилки і сверлик. Вєсі єї предметє були нові, неначє би їх куплено дєнь передше. Злодій лишєв також білий перед сорочки, синє полотнянє одєж робітничє і рукавички.

— **Замах на поїзд.** В суботу вечером розійшла ся по Львові вєсть, що межє Князем а Золочєвом якєсь злочинцє вирвали шинє на залєзничєм шляху і особовий поїзд з околє 300 особами лишє чудом уйшов катастрофи. Нині одержуємо близшє вєсти про замах. Нам пишуть: Вночі з дня 6. на 7. с. м. на шляху межє Князем а Золочєвом незнані злочинцє вирвали шинє 12 метрєв довгє і кинули єї на бєк дороги. Се стало ся самє перед приїздєм нєчного поїздє особового. Помічник будника Шємберскєй, котрий мєв переглянути єю просторєв, мимо темної ночє замєтив, що шлях ушкодженєй і телефонєчно донєс про се сусєдним будникам, аби здержали поїзд. Шємберскєй мєв чути голє спадаючої шинє, і длятого пішов подивити ся, що стало ся. Про подїю донєсєно жандармерії, але она досє не викрила злочинцєв. Підозрієє упало на самого Шємберскєго і єго скєваного відведєно вчєра до Золочєва. Шємберскєй хотєв з'єднати собі тим способом похвалєу з дирекції і одержати грошєву нагородє за врятованє поїздє з нещєстя. Чи се правда, викажє дальше слїдство.

— **Почтові складниці** заводять ся з днєм 10. с. м. в Єжєвім (почта Рудник); з днєм 20. с. м. в Крєпінєві п. (Гологорє), в Конколєвниках (п. Болшєвцє); з днєм 16. с. м. в Прилуцї (п. Тряєсєвка), в Старєм сєлї (п. Олєшицє), в Майданї граничнєм (п. Отиня), в Стрєльнях великих (п. Щурєва), в Болєховичах і в Мідльшицє (п. Забірєв к. Кракова).

— **Щє раз королева Драга.** До вєдєнських часєписєв донєсуть з Білгороду: В двірєких кругах запєвнюють, що королева Драга є в відміннєй станї і задля того відложено королєвску подорож до Петєрбурга.

— **Чужим коштом** хотєв розбогатєти Борух Ліхтенштайн у Львові, в спїлді зі своєю матєрю Тавбоєу Раає, аж остаточно Борухє арєштовано. Борухє взяв ся до грубєших інтерєєв, і ставив каменєницє без грошєй. Вєсь потрібний материял брав він від підприємцєв на кредит, і виставляв на то відповіднє векслє. Рєвночасно винаймєв стайню в тїй реальности якомусь Мошковє Штєольцєнбергєвє за 864 корон рєчно. Стайня була щє недокінчєна, але від чєго Барух мєв голову. За помєчию адвоката, котрого також обманув, витуманив від Штєольцєнбергє 864 К. Коли вжє все було готовє і гроші взяв за стайню, продав ново вибудованєу каменєницєю і хотєв втєчи зі Львова. Промисловцє довідавши ся о тєм, стали за ним шукати. Барухє зразу ховав ся, аж наконєць єго арєштовано. Справєу віддано судовє.

— **Фальб** заповєв на верєсєнь: від 1—10 зливнє дощє з бурями, від 11—18, сухо, від 19—23. дощє, від 24. до кінцє мєсєцє сухо. Критичнє днє: 12. верєсєня (П-ряднєй) і 28. (Г-ряднєй).

— **Теорія проф. Шєнна**, про рєшенє полє дитинє, займає щєраз ширшє круги учєних. Звєсний астроном Камєль Фляммарїєн переводив досьвєди на тамє тєорїї Шєннє і приєвєдє

того самого вислїду, що спєсєб відживлюваня матерє рєшає про полє дитинє. В справозданю, якє зложив науковєй академії, Фляммарїєн оголошує сензацийний рєзультат своїх дослїдєв, які переводив на... мотєлях.

— **Рєдинна драма.** З Темєшварєу донєсуть: Господар з Анталєфальвє Павло Пєтракє прийшов онєдї вечером домиєв запитєй до бєзтєями і задусив свою 19-лїтнєу жєнку і 9-мєсєчєну свою дитинє. По доконанїм убїєствє положив ся спєкєйно спати. Коли на другий дєнь пробудив ся і побачив жєртви своєго страшного злочинєу, повєсив ся.

— **Підморськє свєтло.** Два Амєриканцє Барїє і Францїє Галє винайшли лампи до освєтлюваня морських глєбин. Се є першєй винахїд в тєм напрямї. Першє проби роблєно в портї Броклїну і в Калїфорнїї. Пробє винайшли так знаменито, що тепєр надїють ся переворотєу в ловлє риб. Якийсь пєдпрїємєць побудуєв вжє чєтири човна освєтленє лямпами о силї 1.000 свєчєк. Свєтло є фїолєтовєй краскє і має єю власнєсть, що оглушує риби.

— **Ц. к. Дирєкция залєзничє державних у Львові** оповєщує:

Дня 30. сєрпня с. р. отворєно в округї ц. к. дирекції залєзничє державних в Празї лєкальнєу залєзницєу Заднєй Тшєбань-Льохєвїцє зі стациями З Тшєбань, Лїтєнь, Осєв, Гєстємїцє, Льохєвїцє з перєстанками Бєлєд, Скургєв і Н. Радовє. Вєсі стация, з вїйком Осєв, котра на разї щє замкнєна, і перєстанок Вшєрадїцє уряджєно для руху загального, а иньшє перєстанками тїлькє для руху особового і обмеженого пакункєвого і для товарєв в цїловєзовєих наборах. Перєвїз товарєв вибуховєих виключєно. Бїлєтє ізди з перєстанку Скужєвє вїдають кондукторє в поїздї. Перєвїз пакункєвє зі стация Осєв і перєстанкєвє відбуває ся за оплатєю в стация відборєу.

Наука, штука, література.

— **Учитель ч. 17.** з дня 5. верєсєня 1901. Змїст: Хронїка львєвської академічнєй гімназїї (конєць). — Мєтєра С. Гєлєра лїчєня слїпєтє з уроджєня. — **Адєльф Шїльгєр:** Відповєдь на оцїньку мєго пїдручєника — **Др. М. Пачєвскєй:** Відповєдь на критику «Народнє думє ч. I.» — Оцїнка.

— **«Дзвїнок», ч. 17.** з дня 5. верєсєня 1901. Змїст: **Михань Лопал:** До школи. — Дивнє пригоди комаха Сангвїна, нєм самє розказанє. — **З. Горнєцкєй:** Серєд ночє. — **Стєфан Пятка:** Нєзварєнє яблєка. — **Кармєн Сїльва:** Фурнїка.

Телеграми.

Вїдєнь, 9. верєсєня. Sonn u. Montagszeitg. донєсуть, що безпосєредно по перевєдєню виборєв наступитє іменованє гр. Андрєя Потєцкокого кравним маршалком.

Вїдєнь, 9. верєсєня. Мїнїстерство залєзничє удїлило на прєтяг одного року властитєлєви дїбр гр. Ст. Жєлтовєскому в Трускавцє дозвїл пїднєти вступнє тєхнїчнє роботи для побудєваня лєкальнєй залєзницї з нормальним шляхєм зі стация Борислав чєрез Трускавєцє до Стєбнїка.

Бєрно моравськє, 9. верєсєня. Мїнїстерство внутрїшнєих справ відкинуло рєкурс католицького вїча прєтив вїданого мїстом Оломунцєм, а затвердженєго намїснїцєтвом закаузу походу чєрез мїсто.

Оломунєць, 9. верєсєня. Похід католицького вїча відбув ся в силї колє 3.000 осєб з катедрє до салї нарад. Ухвалєно ряд рєзольуцїй і почєснє тєлєграми до папє, цїсарє і архїєкє. Фєрдїнавда. Протєстациянї вїча були дуже оживлєнє. Колє 40 осєб пєрєйшло сєго дня на старє-католицїзм і протєстантїзм.

Будапєшт, 9. верєсєня. Цїсар прийєв вчєра на приватнєй аудїєнцїї прєзєса кабїнєту Сєлє і мїнїстра скарбу Лєукача.

Будапєшт, 9. верєсєня. Палата панєв вїдбула в суботє засїданє, на якїм вїдчитано пїсьмє прєзидєнта мїнїстрєв Сєлє, що нинї, дня 9. верєсєня угорськєй сєймє станє замкнєним прєстєольнєю промовєю. Відтак замкнєно тєпєршєну сєсїю палати панєв сєрєд окликєв на чєсть цїсарє.

Бєрлїн, 9. верєсєня. Бєрєу Вєльфє донєсуть з Пєкїна, що мїровий прєтокол пїдписано остаточно в суботє.

Бїлгород, 9. верєсєня. Королє і королева удєють ся нинї в подорож по краєу.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 1. до 16. вересня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) **Lirico**, італійський квартет. 2) **Müller-Lip-part**, музикальний акт трансформаційний. 3) **Black-Doblado**, зі своїми 6 кізлами. 4) **Bajerri**, представитель композиторів при фортеп'яні. 5) **Minos-Styx**, новочасний Мефісто. 6) Оркестра і рекламограф. 7) **Elly de Bianco**, субретка. 8) **Ell & Luy**, парискі тансери зкробатичні. 9) **Sander Kliné**, черевобесідник. 10) **Leopold & Falconi**, дуетисти. 11) Американський біоскоп, нова серія живих фотографій.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Щоп'ятниці **High-Life** представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософського відділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Усні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (І п. Сала VIII) межі 12 1. год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософського відділу, Львів, Університет.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелі

Евгена Мандичевского

дістати можна в руских книгарнях

і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по ціні 1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за оправлений примірник.

Перший і другий річник

„Літературно-Наукового Вістника“

можна набути дешево. Зголошення приймає Редакция.

Чудо Швайцарії!

Підписана фірма пересилає за посліплатою кожній особі, якого-небудь стану, за небувалу в торговельнім світі ціну 2.60 К знаменитий, точний і дучий, годинник з 3-літньою гваранцією. Годинник накручує ся раз на 24 години. Крім годинника кожний купуючий одержує даром гарний ланцюшок. Если годинник не подобає ся, можна его замінити, або одержати заплачені гроші. Сей годинник з ланцюшком можна набути лише через **Schweizer Uhren-Vertretung in Krakau, Postfach Nr. 29.**

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

єдине руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» приворучив Преосвящен. Ординарїати Всеч. Духовенству і вірним всім трем Вєнархїй

Фонд гваранційний «Дністра» з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	811.540	кор 11 сот	узагом 620.406 кор. 65 сот.
Резерва премїї	171.942	„ — „	
Резерва спеціальна	6.000	„ — „	
Фонд емеритальний	30.924	„ 54 „	

Тарифи «Дністра» умірновані. Надвїзка річна розділяє ся між членів в формі аворотів. За рік 1900 дістають члени 8%, звороту в премїї

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди швидкують ся безпоровочно в присутствї Делегата і 2 членів

Полїон «Дністра» приймають при позичках гіпотечних Банк краввий і Каса отадовости у Львові, Коломні, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Тереховлі, Залішанах, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся тільки через «Дністер» в Товаристві азаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через «Дністер» іде часть провізїї на рускі публичні добродїїні ціли; поліси і квїти видає Краківске Товариство рускі

«Дністер» пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій «Дністра». Агенти заробили вже 274.964 кор. провізїї

Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

ВІА ОГИНО ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО В «ДНІСТРІ».

На житє обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення провізїї або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годинї				відходить о годинї			
	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня			6:25	до Станиславова, П.двисокого, Потупор	
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галапу), Гусятина		1:55	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	
	6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		2:08	6:43	» » » дв. Підзамче	
	7:45	з Янова			6:35	до Лавочного (Мунча, Пешту) Борислава	
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина	
	8:03	» » » на дв. головний		2:55	9:00	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)	
	8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока			9:15	до Янова	
	8:15	з Сокала, Рави рускої			9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз	
1:35	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина			9:42	» » » дв. гол.	
	11:45	з Ряшова, Любачова, Самбора		2:40	10:20	до Сокала, Белця, Рави рускої і Любачова	
	11:55	зі Станиславова (Керемезе, Потупор)			10:25	до Чернівців	
	12:55	з Янова			1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
	1:10	зі Скольного, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.			2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	
	3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)			3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия			3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.	
2:20	5:11	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.			3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
2:35	5:35	з Кракова			3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова	
	5:50	з Чернівців, Іцкан		НІЧ			
1:45	5:40	з Сокала, Белаця і Любачова		12:45	6:10	до Станиславова	
	6:00				6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
НІЧ					6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно	
	7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)			6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
	8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.			7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний	
	9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно			7:32	» » » дворець Підзамче	
	9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)			7:25	до Сокала і Рави рускої	
8:40	9:50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова			7:52	до Брухович (13. мая до 16. в. р. в нед. і св.)	
2:31	9:40	з Чернівців, Букарешту			9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
12:15	10:20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		2:51	10:30	до Чернівців і Іцкан	
	10:20	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.			11:00	до Кракова, Відня, Варшави	
	10:02	» » » на дв. голов.			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	3:12	з Підволочиск Кошичинець на дв. Підзамче			11:32	» » » дв. Підз	
	3:35	» » » на дворець головний			4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
					4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод	

ЗАМІТКА: Пера нічна чисають ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский рівнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети, агенція часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмача ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі пнші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць де жав них (ул. Краснїх ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартїстїї і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевїй касі панцирїї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїш заряджеч.

Принїсє дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.